

Εκκαθάριση Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων - Ενιαίος Μηχανισμός Εποπτείας («ΕΜΕ») και Ταμεία Προνοίας

Του Κρις Ιακωβίδη και της Άντρης Αντωνίου¹

Η οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ΕΕ») σχετικά με την εξυγίανση και την εκκαθάριση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (2001/24/ΕΚ) έχει υλοποιηθεί εδώ και αρκετό καιρό. Ο εκτελεστικός νόμος της **6^{ης} Δεκεμβρίου του 2004** τροποποιεί τον νόμο της **22ας Μαρτίου 1993** (ο «νόμος»), σχετικά με την οικονομική κατάσταση και τον έλεγχο των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων περιγράφοντας παράλληλα τους βασικούς κανόνες για την εποπτεία τους.

Ο νόμος δεν καλύπτει άλλες κατηγορίες επιχειρήσεων του χρηματοπιστωτικού τομέα, όπως εταιρείες επενδύσεων ή τους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες. Διμερείς συνθήκες - αν υπάρχουν - θα συνεχίσουν να ισχύουν για τις διασυννοριακές πτωχεύσεις αυτών των οντοτήτων.

Στην απουσία μιας συνθήκης θα ισχύουν οι γενικές διατάξεις του βελγικού Κώδικα Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου της **16 Ιουλίου 2004** (η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1^η Οκτωβρίου 2004) Ο κώδικας περιέχει κανόνες σχετικά με τη σύγκρουση νόμων και τη διεθνή δικαιοδοσία, ο οποίος είναι σε μεγάλο βαθμό εμπνευσμένος από τον κανονισμό της ΕΕ περί των διαδικασιών αφερεγγυότητας.

Οι διατάξεις του νόμου ισχύουν κυρίως για τα πιστωτικά ιδρύματα και ασφαλιστικές εταιρείες, συμπεριλαμβανομένων και των υποκαταστημάτων τους), που έχουν συσταθεί στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (δηλαδή, τα 27 κράτη μέλη της ΕΕ συν της Ισλανδίας, της Νορβηγίας και του Λιχτενστάιν).

Ο **Ζοζέ Μανουέλ Μπαρόζο**, Πρόεδρος της **Ευρωπαϊκής Επιτροπής («ΕΕ»)**, δήλωσε τον Ιανουάριο ότι μέχρι τα μέσα του τρέχοντος έτους, η Επιτροπή θα προτείνει ένα μηχανισμό ζώνης του ευρώ σε σχέση με την εκκαθάριση χρεοκοπημένων τραπεζών. Μια κίνηση, η οποία θεωρείται από τους αξιωματούχους της ΕΕ ως το πρώτο βήμα προς τη δημοσιονομική τραπεζική ένωση, που απαιτείται για την αντιμετώπιση ορισμένων από τις αιτίες της κρίσης του δημόσιου χρέους της και που, θα συμβάλει στη βελτίωση της δανειοδότησης από τις τράπεζες προς την πραγματική οικονομία για να στηρίξει την ανάπτυξη.

Η Ευρωζώνη έκανε το πρώτο βήμα για τη δημιουργία του **Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (ΕΕΜ)**, ο οποίος οριστικοποιήθηκε κατόπιν συμφωνίας στη συνάντηση του Συμβουλίου Οικονομικών και Δημοσιονομικών Υποθέσεων στις **13 Δεκεμβρίου 2012** (ECOFIN, 2012).

Δυστυχώς για τις Κυπριακές Τράπεζες, μετά την υιοθέτηση του ΕΕΜ, η ΕΕ δεν αναμένεται να κατατεθεί επίσημη νομοθετική πρόταση για τη δημιουργία ενός **Ενιαίου Μηχανισμού Εξυγίανσης («ΕΜΕ»)** του τραπεζικού τομέα της Ένωσης, πριν το καλοκαίρι του 2013, σύμφωνα με την οποία οι εθνικές εποπτικές αρχές θα παραχωρήσουν ορισμένες εξουσίες στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

Οι ηγέτες της ΕΕ, συμφώνησαν ότι ο ΕΜΕ θα πρέπει να συμφωνηθεί μεταξύ των κυβερνήσεων της ΕΕ, της εκτελεστικής Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου από τις αρχές του 2014, πριν της λήξης της θητείας του Κοινοβουλίου.

Ωστόσο, σύμφωνα με ανακοινώσεις, η ΕΕ έχει ετοιμάσει πρόχειρους κανονισμούς οι οποίοι, σύμφωνα με κάποια στελέχη της, θα έχει ως στόχο την ρύθμιση της νομοθεσίας που διέπει τις εκκαθαρίσεις τραπεζών στην ΕΕ.

Τον **Ιουνίου του 2013** η ΕΕ θα προτείνει τους κανονισμούς, που θα δώσουν στους νομοθέτες της κάθε Ευρωπαϊκής χώρας ξεχωριστά, "επιθετικές εξουσίες παρέμβασης" σε σχέση με τράπεζα που θα έχει καταρρεύσει. Μεταξύ άλλων θα δοθούν και οι πιο κάτω δυνατότητες:

- Να την πάρουν υπό τον έλεγχό τους
- Να την διασπάσουν (σε καλή και κακή Τράπεζα²)
- Να επιβάλουν τις ζημιές στους ομολογιούχους

Θα δοθούν οδηγίες σε χώρες μέλη να συλλέγουν από τις τράπεζες υπό μορφή κουρέματος 1% από το συνολικό ποσό των ετήσιων καταθέσεων τους ούτως ώστε να είναι προετοιμασμένες σε περίπτωση κατάρρευσης μιας τράπεζας.

Τα χρήματα θα τοποθετούνται σε ξεχωριστό λογαριασμό (reserve) και θα χρησιμοποιηθούν σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης για στήριξη τράπεζας που αντιμετωπίζει οικονομικά προβλήματα με δάνεια και/ή εγγυήσεις. Μεταξύ άλλων στόχος θα είναι η αποφυγή κουρέματος από τις τραπεζικές καταθέσεις των καταθετών.

Το σχέδιο φέρνει τις χώρες στην ΕΕ σε στενότερη συνεργασία όσο αφορά την εφαρμογή των εθνικών ταμείων και θα μπορεί να υποχρεώσει πχ τη Γερμανία να δανείσει σε ταμείο στη Γαλλία σε περίπτωση κατάρρευσης τράπεζας που διατηρεί εργασίες και στις δύο χώρες.

Αυτές οι προτάσεις χρειάζονται να συμφωνηθούν από τα 27 μέλη της ΕΕ και αναμένεται ότι δεν θα τεθούν σε ισχύ πριν το 2014.

Στη Κύπρο, η αφερέγγυος εκκαθάριση χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων διέπεται από τις πρόνοιες του περί **Τραπεζικών Εργασιών Νόμου του 1997** και του περί **Τραπεζικών Εργασιών (Τροποποιητικού) Νόμου του 2012**. Η οποιαδήποτε αίτηση στο δικαστήριο για σκοπούς εκκαθάρισης γίνεται από την Κεντρική Τράπεζα βάσει του περί **Εταιρειών Νόμου ΚΕΦ 113** και τους περί **Εταιρειών (Εκκαθάριση) Κανονισμούς 1933 – 1938** και τις μετέπειτα τροποποιήσεις.

Σε σχέση με το καυτό ερώτημα του κάθε εργαζομένου ο οποίος απολαμβάνει το προνόμιο Ταμείου Προνοίας και πως αυτό επηρεάζεται σε περίπτωση αφερεγγυότητας του εργοδότη, το Νομοθετικό πλαίσιο το οποίο ρυθμίζει το θέμα των ταμείων Προνοίας είναι **Ο Περί της Ίδρυσης, των Δραστηριοτήτων και της Εποπτείας των Ταμείων Επαγγελματικών Συνταξιοδοτικών Παροχών Νόμος του 2012 (208(Ι)/2012) (ο «ΤΕΣΠΝ»)**.

Ο Νόμος αυτός ψηφίστηκε από την Βουλή στις 28/12/12 και ουσιαστικά κατήργησε τον Προηγούμενο Νόμο, τον Περί Ταμείων Προνοίας Νόμοι του 1981 μέχρι 1995 (44/1981), εναρμονιζόμενος με διάφορες οδηγίες.

Ταμείο Προνοίας, ως καθορίζεται από την ισχύουσα νομοθεσία σημαίνει Ταμείο το οποίο παρέχει συνταξιοδοτικές παροχές οι οποίες καταβάλλονται υπό μορφή εφάπαξ πληρωμών.

Τόσο ο Προηγούμενος Νόμος όσο και ο καινούργιος, προνοούν Θέση Εφόρου Ταμείων Επαγγελματικών Συνταξιοδοτικών Παροχών, ο οποίος έχει την ευθύνη της εποπτείας των ταμείων με σκοπό τη διασφάλιση της λειτουργίας τους.

Οποιοδήποτε τέτοιο ταμείο πρέπει να εγγραφεί στα μητρώα που διατηρεί για αυτό τον σκοπό ο Έφορος.

Το Ταμείο αποκτά Νομική προσωπικότητα με την εγγραφή του στο ως άνω μητρώο και παύει να ισχύει με την διάλυση του ταμείου.

Στο άρθρο 17 του ΤΕΣΠΝ προνοείται ρητά ότι η χρηματοδοτούσα επιχείρηση και το ταμείο αποτελούν διαφορετικές νομικές οντότητες με ξεχωριστή νομική προσωπικότητα έτσι ώστε σε περίπτωση πτώχευσης της χρηματοδοτούσας επιχείρησης, **τα περιουσιακά στοιχεία του ταμείου να διαφυλάσσονται προς το συμφέρον των μελών και των δικαιούχων του.**

Κάθε ταμείο διοικείται από Διαχειριστική Επιτροπή. Νοείται ότι η Επιτροπή απαρτίζεται τουλάχιστον κατά το ένα τρίτο από την χρηματοδοτούσα επιχείρηση και κατά το ένα τρίτο από εκπροσώπους των μελών του ταμείου.

Το **Άρθρο 32** του ΤΕΣΠΝ ορίζει ότι Δικαιοδοσία αναφορικά με Ταμεία έχει το Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών.

Ο ΤΕΣΠΝ προνοεί στο **άρθρο 48** ότι, εκτός αν τα μέλη συμφωνήσουν διαφορετικά, κάθε ταμείο Προνοίας που τερματίζει τη λειτουργία του τελεί αυτοδικαίως υπό εκκαθάριση.

¹ Ο Κρις Ιακωβίδης είναι Εγκεκριμένος Λογιστής/Εκκαθαριστής, η Άντρη Αντωνίου είναι Δικηγόρος - και οι δυο μέλη της ομάδας της CRI Group www.crigroup.com.cy που ειδικεύεται σε όλες τις πτυχές της Εταιρικής Αφερεγγυότητας Ανασυγκρότησης και Αναδιοργάνωσης.

² www.sigmalive.com/news/local/36268